

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ОБЛАСНИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА

**ТРАДИЦІЙНА КУЛЬТУРА
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ:
РОДИННІ ЦІННОСТІ І ТРАНСЛЯЦІЯ
СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ДОСВІДУ
ПОКОЛІНЬ**

Матеріали науково-практичної конференції

20-21 травня 2016 року

Харків – 2016

до вузько-сімейного та залучення «друзів та близьких», що не мають кровно-спорідненості з головними персонажами дійств.

І.М. Трубавіна,
доктор педагогічних наук,
професор кафедри загальної педагогіки
та педагогіки вищої школи
Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди

**СТВОРЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ УМОВ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ
ПРАВ СІМ'Ї, ЗБЕРЕЖЕННЯ СІМЕЙНИХ СТОСУНКІВ,
СІМЕЙНИХ ЦІННОСТЕЙ ЩОДО СІМЕЙ З ЧИСЛА
ВНУТРІШНЬОПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ**

Внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, який постійно проживає в Україні, якого змусили або який самостійно покинув своє місцепроживання в результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, масових порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру [1, с. 1]. Сім'я є особливою соціальною системою зі своїми характерними, неповторними більш ніде стосунками-зв'язками «батьки-діти», «чоловік-дружина», «брат-сестра», соціальним інститутом із правами та обов'язками, первинним контактним колективом із розподілом влади та відповідальності, малою соціальною групою зі своїми особливими цінностями, окремим цілісним об'єктом / суб'єктом будь-якої роботи щодо неї.

Сімейні стосунки є цінностями разом із загальнолюдськими, слов'янськими, національними, особистими цінностями, правами сім'ї в суспільстві і правами членів сім'ї в родині. У випадку внутрішньо переміщених осіб ці права й цілісність є особливо важливими, оскільки тільки сімейні стосунки, цілісність сім'ї є тим ресурсом, який дозволяє долати негоди. За дослідженням, сім'я

спрямовує свої зусилля на розв'язання тих проблем, які є найважливішими на даний момент [2, с. 40]. Внутрішньо переміщеними особам, які всі переживають психологічну травму, потрібні підтримка, допомога стосовно сім'ї в напрямках захисту та створення умов для реалізації прав сім'ї та її членів, збереження сімейних цінностей, прагнення до автономності, самостійності, виконання своїх обов'язків щодо членів родини, попередження насильства та агресії, відновлення сімейних стосунків і налагодженні нових соціальних зв'язків, для успішної соціальної адаптації, примирення до нових умов, втрат.

Ступінь вразливості сімей із числа ВПО різна і залежить від їхнього адаптаційного потенціалу, ресурсів. Зусилля сім'ї спочатку спрямовані на переїзд, забезпечення базових потреб членів родини (це забезпечують адміністративні послуги), а тривалі проблеми (щодо забезпечення духовних, соціальних, інших потреб людини) швидко не можна розв'язати, потрібні зусилля для реалізації всіх прав сім'ї і прав ВПО – економічних, соціальних, культурних, трудових тощо.

Таким чином, пакет соціальних послуг для ВПО, як створення соціальних умов для реалізації прав, повинен враховувати етапи соціальної адаптації, проблеми примирення в громаді і сім'ї, орієнтацію на збереження цілісності родини, права родини і дитини, кожного члена сім'ї, а також передбачати, в залежності від визначеної складності випадку, такі соціальні послуги в контексті ведення випадку: 1) у простому випадку потрібні інформування, консультування щодо можливих послуг і ресурсів у громаді, наснаження родини на подолання проблем, сприяння, посередництво щодо отримання послуг (соціальне обслуговування); 2) у випадку середньої складності важливо забезпечити широкий доступ до наявних послуг в регіоні, тривале консультування родини, участь в групах взаємопідтримки, стимулювання та мотивування членів родини на пошук ресурсів щодо розв'язання проблем, контроль за використанням родиною послуг і ресурсів тощо (соціальне обслуговування і самодопомога сім'ї); 3) у складному випадку потрібна комплексна робота мультидисциплінарної команди фахівців щодо соціального супроводу родини, соціальної реабілітації окремих її членів, дитини; 4) в екстремному випадку для

ВПО потрібні екстренні дії соціальних працівників щодо захисту дитини. Якщо дитина лишається в сім'ї, то необхідним є соціальний супровід [3].

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» № 1706-VII 20. 10. 2014.
2. Матеріали семінару «Скринінг та організація підтримки внутрішньо переміщених сімей та дітей у Київській області» 15-16 квітня 2015р. Проект реалізується Службою у справах дітей та сім'ї Київської обласної державної адміністрації спільно з Міжнародною благодійною організацією «Партнерство «Кожній дитині». –Київ.
3. Савка В.Є. Соціальний потенціал сучасної сільської сім'ї: проблеми формування та реалізації: дис... кандидата соціол. наук.: 22.00.03 / Віктор Євгенович Савка. – Львів: «Львівськ політехніка», 1995.– 199 с.